

8. *Ako by malo naše chápanie prvých kapitol Biblie ovplyvňovať náš pohľad na seba samých a na svet okolo nás?*

Pozrite si video k tejto kapitole na multiplmovement.com.

Časť štvrtá: Chápanie Starej zmluvy

3. Božia zmluva s Abrahámom

I keď sme stále len na začiatku debovej línie Biblie, už sa v nej rysuje jasný vzorec: ľudia zhrešia, ľudia čelia následkom hriechu, Boh ich vykupuje. Ľudia zhrešia, ľudia čelia následkom hriechu, Boh ich vykupuje.

Ako sme videli v predchádzajúcej kapitole, keď Adam a Eva zhrešili, Boh prekliat zem, a potom povedal Eve, že jej potomok hadovi rozmliaždi hlavu (1. Mojžišova 3, 15) – zasľúbenie toho, že jedného dňa Ježiš zničí satana a jeho dielo (Rimanom 16, 20). Avšak už o pár kapitol ďalej vidíme, že ľudia neustále hrešili – až tak, že Boh zničil všetkých ľudí okrem ôsmich potopou. Len čo však voda ustúpila, Boh uzatvoril zmluvu s Noachom a zasľúbil: „Už nikdy pre človeka neprekľajem zem, lebo zmýšľanie ľudského srdca je od mladosti náklonné na zlé. Preto už nikdy nevyhubím všetky živé bytosti, ako som to urobil“ (1. Mojžišova 8, 21). Ľudia zhrešia, ľudia čelia následkom hriechu, Boh ich vykupuje.

V 1. Mojžišovej 11 sa muži a ženy v Bábeli spojili vo vzbure voči Bohu, aby „si urobili meno“. Boh zareagoval tým, že im zmiatol jazyky

a roztrúsil ich po svete. A keď si už myslíme, že ľudstvo nemá žiadnu nádej, Boh spustil plán vykúpenia, ktorý bol globálny: vytvoril pre seba národ, ktorý mal stelesňovať a šíriť jeho záchranu do všetkých ostatných národov tejto planéty. Po prekliatí a roztrúsení ľudstva dal Boh zaslúbenie, že požehná všetky národy. A tento plán uviedol do pohybu tým, že povolal jediného muža, žijúceho uprostred modlárskeho národa, aby za nechal všetko, čo dovtedy poznal. Sľúbil, že prostredníctvom tohto človeka a jeho potomstva zmení chod dejín.

Božie zaslúbenie vykúpenia

Boží plán na záchranu sveta od hriechu začal potichu. Boh si vybral jedného človeka, Abraháma, a povedal mu:

„Odíď zo svojej krajiny, od svojho príbuzenstva a z domu svojho otca do krajiny, ktorú ti ukážem. Urobím z teba veľký národ, požehnám ťa, zvelebím tvoje meno. Buď požehnaním! Požehnám tých, čo teba žehnajú a tých, čo tebe zlorečia, prekľajem. V tebe budú požehnané všetky pokolenia zeme. (1. Mojžišova 12, 1-3)

Možno to neznie príliš veľkolepo, ale týmito slovami dal Boh do pohybu plán, kvôli ktorému neskôr Pavol v úžase chválil „hlbku Božieho bohatstva, múdrosti a poznania“ (Rimanom 11, 33). Tento plán dosiahol svoje vyvrcholenie vo vtelení, smrti a vzkriesení Ježiša – v udalostiach, ktoré nastali, „keď prišla plnosť času“ (Galaťanom 4, 4). Inými slovami, dejiny človeka postupovali k tomuto momentu, k ústrednému bodu Božieho plánu na nápravu toho, čo sa pokazilo pri páde.

Len čo do sveta vstúpil hriech, Boh začal odhaľovať svoj plán na zvrátenie následkov pádu. Jeho úmyslom bolo obnoviť nás aj náš svet do pôvodnej podoby – a ešte oveľa viac. Boh dal zaslúbenie Adamovi a Eve, neskôr Noachovi, a teraz uzatvára zmluvu s Abrahámom. Pri niektorých

kľúčových udalostiach Abrahámovho života (1. Mojžišova 12, 1-9; 15, 1-21; 17, 1-14) k nemu Boh prehovoril a odhalil mu zo svojho plánu viac. Ale hlavná podstata bola jasná od začiatku: Boh sľúbil, že z Abraháma urobí veľký národ, preslávi jeho meno a požehná ho, aby sa stal požehnaním pre „všetky pokolenia zeme“.

1. *Strávte chvíľu tým, že si budete čítať a meditovať nad 1. Mojžišovou 12, 1-9; 15, 1-21 a 17, 1-14. Čo ste spozorovali počas čítania o zaslúbeniach, ktoré dal Boh Abrahámovi?*

2. *Čo nám Božia zmluva s Abrahámom odhaľuje o Bohu?*

3. *Čo odhaľuje zmluva s Abrahámom o Božom pláne vykúpenia?*
4. *Zamyslite sa nad biblickým vzorcom: ľudia zhrešia, ľudia čelia následkom hriechu, Boh ich vykupuje. Ako sa tento vzorec prejavuje vo vašom vlastnom živote?*

Keď Boh sľúbil, že dá túto krajinu Abrahámovi, ten sa opýtal: „Podľa čoho poznám, že ju budem vlastniť?“ Boh zareagoval potvrdením svojej zmluvy tým, že sa prešiel pomedzi rozdelené polovice mŕtvych (obetných) zvierat (1. Mojžišova 15, 9-17). Zmluvy v časoch Abraháma mali bežne takú formu, že zmluvné strany museli prejsť pomedzi rozpolené obetné zvieratá. Tým akoby každá strana hovorila: „Ak poruším svoje slovo dané v tejto zmluve, nech som prekliaty ako toto mŕtve zviera!“

V prípade tejto konkrétnej zmluvy Boh uviedol Abraháma do spánku, zostúpil vo forme dymiacej pece a ohnivej pochodne a medzi rozseknutými polovicami obetných zvierat sa prešiel sám. Tým vyslala jasný signál o svojom záväzku voči svojmu ľudu. Už to je neuveriteľné, že Boh zostúpil, aby uzatvoril dohodu s obyčajným človekom. Ešte úžasnejšie je však to, že Boh uvalil na Abraháma spánok a medzi zvieratami sa prešiel sám. Tým chcel vyjadriť, že on je zaviazaný dodržať zmluvu nezávisle od toho, či ju Abrahám a jeho potomstvo verne dodržia, alebo nie. Teológovia to nazývajú unilaterálnou zmluvou. Boh sľúbil, že požehná Abraháma a použije ho na požehnanie celého sveta. Bolo to Božie rozhodnutie a on túto zmluvu dodrží, nech sa stane čokoľvek.

5. *V 1. Mojžišovej 15 Boh jasne ukázal, že jeho zaslúbenia dané Abrahámovi neboli závislé od Abraháma. Aký vplyv by to malo mať na to, ako vnímame Boží vykupiteľský plán?*

Potvrdenie zmluvy

Zem bola dôležitou súčasťou Božieho zaslúbenia Abrahámovi. Už počiatkové povolanie Abraháma zahŕňalo to, že má opustiť svoju vlastnú krajinu a odísť do krajiny, do ktorej ho Boh povolal (12, 1) a ktorú Boh sľúbil dať jemu a jeho potomkom (12, 7; 15, 7.18-20). Boh mal v úmysle založiť svoj ľud v krajine Kanaán, v „zasľúbenej zemi“. Mala patriť Abrahámovi a jeho potomkom. Zvyšok Starej zmluvy (a veľká časť nasledujúcich dejín) sa v mnohých ohľadoch točí práve okolo tejto krajiny.

Boh pre seba stvorí ľud

Možno by sme očakávali, že Boh zachráni svet cez nejakú hlučnú a dramatickú udalosť. Ale všetko začalo veľmi nenápadne. Boh začal odhaľovať svoj plán prostredníctvom zaslúbenia. Nie je to však malé zaslúbenie. Toto zaslúbenie má obrovský dosah. Vykupiteľský plán, ktorý sa postupne odokrýva v Biblii, je v podstate naplnením sľubov, ktoré dal Boh Abrahámovi. Doslova celá história sveta sa týka pôvodných Božích sľubov Abrahámovi. Boh chcel urobiť z Abraháma a jeho ženy Sary veľký národ a prostredníctvom tohto národa mal „zre-formovať“ stvorenstvo a transformovať národy.

Božia zmluva s Abrahámom signalizovala nástup Izraela, zmluvného národa Boha v Starom zákone. V 1. Mojžišovej 17, 7-8 Boh začal Boh používať slová, ktoré sa potom opakujú po celej Starej zmluve: „Budem vaším Bohom a vy budete mojím ľudom.“ Je dôležité, aby vám neušla hlavná podstata tohto zaslúbenia. Boh ponúkal to najväčšie požehnanie, aké mohol komu dať: *seba*. Sľúbil, že sa stane ich Bohom! Často zabúdame na to, akou ctou je to, keď nám Boh ponúka vzťah. Tak sme si zvykli na to, ako nás ľudia prosia, aby sme nasledovali Boha, až zabúdame, aký zázrak je to, že sme vôbec pozvaní. Uzavretím zmluvy s Abrahámom mu Boh dal neuveriteľnú ponuku: bude Bohom jeho aj jeho potomkov. Boh pre seba vytvoril ľud. V určitom zvláštnom zmysle platilo, že Boh mal patriť svojmu ľudu a tento ľud mal patriť jemu.

Pri kapitole o stvorení sme hovorili o tom, že ak sme stvorení na Boží obraz, máme zodpovednosť odrážať Boha svetu okolo nás. V časoch Abraháma už bolo zjavné, že v tejto úlohe ľudstvo zlyhalo. Avšak prostredníctvom Abraháma a jeho potomkov Boh vytvoril ľud, ktorý mal stelesňovať Božie zámery pre ľudstvo. Mali žiť v blízkom vzťahu s Bohom a odrážať ho svetu okolo seba. Svojím sľubom, že z Abraháma bude veľký národ, prostredníctvom ktorého požehná ostatné národy, Boh opäť poveril ľudstvo tým, aby žili ako jeho reprezentanti na zemi.

6. *Vlastnými slovami vysvetlite, prečo je významné, že Boh pre seba stvoril ľud. Čo chcel Boh dosiahnuť prostredníctvom tohto „veľkého národa“?*

Evanjelium podľa Abraháma

Nemôžeme podceniť dôležitosť Božej zmluvy s Abrahámom. Boh zafinoval, ako mal vyzeráť jeho vzťah s padlým ľudstvom, a oznámil svoj plán požehnať svet. Božie zaslúbenie Abrahámovi nie je ničím iným, než samotným evanjeliom (t. j. radostnou zvesťou). Pavol povedal:

„Vedzte teda, že tí, čo sú z viery, sú synovia Abrahámovi! Keďže Písmo predvíдалo, že Boh z viery ospravedlňuje pohanov, *vopred oznámilo Abrahámovi radostnú zvesť*: V tebe budú požehnané všetky národy. Tým, ktorí sú z viery, sa teda dostáva požehnanie s veriacim Abrahámom.“ (Galaťanom 3, 7-9)

Pavol tým hovoril, že keď Boh Abrahámovi jednoducho povedal: „V tebe budú požehnané všetky národy,“ ohlásil tým evanjelium. Aj keď Abrahám pravdepodobne ešte presne nevedel, čo bude toto požehnanie pre národy zahŕňať, zobral Boha za slovo (aspoň v tejto chvíli svojho života) a dôveroval tomu, čo Boh urobí.

Od počiatku Boh volal Abrahámových potomkov, Izraelitov, aby boli požehnaním pre národy. Ale ako počas nášho štúdia zvyšnej časti Starej zmluvy uvidíme, tejto úlohy sa nikdy poriadne nechopili. V podstate národy nikdy neboli plne požehnané prostredníctvom Abraháma, až kým neprišiel Ježiš Kristus, ten najväčší Abrahámov potomok. Ježiš sám seba označil za naplnenie tohto zaslúbenia Abrahámovi: „Váš otec Abrahám zaplesal, že uvidí môj deň; aj videl a zaradoval sa“ (Ján 8, 56). Vďaka Ježišovi konečne vidíme, že môžu byť všetky národy skutočne požehnané tým, že sú pozvané pridať sa k Božiemu ľudu.

7. *Zamyslite sa nad Božím zámerom požehnať „všetky národy“ prostredníctvom svojho sľubu Abrahámovi. Aký to má dosah na spôsob, akým nazývame na svet dnes?*

Boh povedal Abrahámovi: „Urobím z teba veľký národ, požehnám ťa, zvelebím tvoje meno. Buď požehnaním!“ (1. Mojžišova 12, 2) Nech vám neujde tento princíp: Božie požehnanie sa mali zdieľať s inými, a nie hromadiť pre seba. Požehnaním Abraháma sa Boh cieľavedome snažil požehnať aj svet. To sa podstatne líši od toho, ako dnes mnohí kresťania vnímajú svoje požehnanie. Máme sklon myslieť si, že Boh nás požehná-

va, aby sme mohli byť šťastní, žili v pohodlí a istotách atď. Žijeme tak, ako keby boli naše požehnanie mienené len pre nás. Avšak požehnanie Abraháma nám odhaľuje Boží plán ohľadom našich požehnaní. Keď nás Boh požehnáva, okamžite by sme sa mali poobzerať a hľadať, koho by sme mohli aj my požehnať.

8. *Zamyslite sa nad tým, ako vás Boh požehnáva. Ako by ste mohli tieto požehnanie použiť na to, aby boli prínosom pre ľudí okolo vás?*

Abraháмова viera

Nová zmluva kladie veľký dôraz na Abrahámovu vieru. A právom. V 1. Mojžišovej 15 stál Abrahám pred Bohom a vyjadroval svoj zmätanosť ohľadom Božieho sľubu urobiť ho veľkým národom. Hovoril Bohu: „Dal si mi síce tieto sľuby [ešte v 1. Mojžišovej 12], ale ja nemám absolútne žiadnych potomkov. Mojm dedičom bude sluha z mojej domácnosti.“ Nato ho Boh vyviedol von a povedal mu, aby sa pozrel na nebo a spočítal hviezdy, ak to dokáže. Potom dodal: „Toľko bude tvojho potomstva.“

A čo na to Abrahám? Nič. V 1. Mojžišovej 15 nenachádzame jediné slovo, čo by na to Abrahám odpovedal. Zdá sa, že zostal bez slov. Avšak Biblia hovorí o jednom dôležitom aspekte jeho reakcie: Abrahám uveril

Bohu. Boh mu dal obrovské zaslúbenie, ktoré sa zdalo priam nemožné, a Abrahám jednoducho vzal Boha za slovo. Veril, že sa stane presne to, čo Boh povedal. Potom v 1. Mojžišovej 15 nachádzame významný komentár: „Abrám uveril Hospodinovi a on mu to počítal za spravodlivosť“ (v. 6). Jeho jednoduchá viera v Božie sľuby sa mu „zarátala“ ako spravodlivosť. Píše sa o ňom, že mal správny vzťah s Bohom práve vďaka svojej viere.

Pavol v Rimanom 4 pridáva nasledovný úžasný komentár k tomuto výroku a aplikuje ho na tých, ktorí nasledujú Ježiša dnes:

„Nie však iba pre neho bolo napísané, že mu bolo zarátané, ale aj pre nás. Zarátané má byť nám, čo veríme v toho, ktorý vzkriesil z mŕtvych Ježiša, nášho Pána. On bol vydaný za naše priestupky a vzkriesený pre naše ospravedlnenie.“ (Rimanom 4, 23-25)

Pavol tým hovoril, že slová v 1. Mojžišovej 15, 6 boli zaznamenané pre nás, aby sme verili v Ježiša, ktorý zomrel, aby zaplatil za naše hriechy, a v Boha, ktorý ho vzkriesil z mŕtvych. Abrahám žil nejakých štyritisíc rokov pred Ježišovým príchodom na zem, bol však vyhlásený za spravodlivého, pretože veril Božím slovám o tom, čo urobí prostredníctvom Abrahámovho potomka, Ježiša Krista. My žijeme nejakých dvetisíc rokov po Ježišom príchode na zem, ale aj my sme vyhlásení za spravodlivých, ak veríme Božím slovám o tom, čo urobil prostredníctvom Abrahámovho potomka, Ježiša Krista.

Prostredníctvom Abraháma dal Boh do pohybu svoj plán na vykúpenie zeme tým, že pre seba stvoril ľud. A napokon mal poslať svojho Syna, Ježiša Krista, Abrahámovho potomka, aby napravil to, čo sa vo svete pokazilo. O Ježišovi budeme ešte veľa diskutovať v ďalších kapitolách, nateraz je však dôležité, aby ste chápali, ako tento plán súvisí s Abrahámom.

9. *Prečítajte si Rimanom 4. Prečo si myslíte, že Nová zmluva robí takú veľkú vec z Abrahámovej viery?*

10. *Ako by mala Abraháмова viera ovplyvniť spôsob, akým zmýšľate a pristupujete k Bohu?*

11. *Strávte chvíľu v modlitbe. Proste Boha, aby zväčšil vašu vieru v neho. Proste ho, aby vám neustále kládol na myseľ jeho vykupiteľský plán a rolu, ktorú v ňom máte zohrať vy.*

Pozrite si video k tejto kapitole na multiplymovement.com.